

Číslo: 3093/2023-2024

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch **od 15.04 2024 do 19. 04. 2024**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Morovnianska cesta 1866/55, Handlová	
Zriaďovateľ	Mesto Handlová

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Elena Šoltysová, riaditeľka školy

Mgr. Tatiana Szabová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 3093/2023-2024 zo dňa 08. 04. 2024 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Eva Šedivá, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín

.....

Mgr. Ing. Bc. Darina Žemberová, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín

.....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov v základnej škole.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna mestská plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským. V škole bolo vzdelávaných 310 žiakov v 16 triedach¹, z toho 132 žiakov (70 v primárnom a 62 v nižšom strednom vzdelávaní) z marginalizovaných rómskych komunít (MRK), 87 žiakov (37 v primárnom a 50 v nižšom strednom vzdelávaní) so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), z nich bolo so zdravotným znevýhodnením (ZZ) 43 žiakov (12 v primárnom a 31 v nižšom strednom vzdelávaní). Škola evidovala 44 žiakov (25 v primárnom a 19 v nižšom strednom vzdelávaní) zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP). Žiakov s nadaním škola nevzdelávala. Škola nemala zriadený úvodný ročník, špeciálne ani špecializované triedy. V škole povinnú školskú dochádzku predčasne ukončili 3 žiaci (v 7. ročníku 1 žiak zo SZP a 1 žiak z MRK, v 8. ročníku 1 žiak z MRK). Traja žiaci z MRK v nižšom

¹ 8 tried v primárnom vzdelávaní (149 žiakov), 8 tried v nižšom strednom vzdelávaní (161 žiakov)

strednom vzdelávaní opakovali ročník, žiaden žiak neopakoval ročník viackrát. V škole vzdelávali 1 žiaka z Ukrajiny, ktorý neovládal vyučovací jazyk.

Školský klub detí (ŠKD) navštevovalo 77 žiakov, z nich 19 z MRK. Výchovno-vzdelávacie proces vrátane katechéta zabezpečovalo 23 učiteľov, 3 vychovávateľky ŠKD, 2 pedagogické asistentky (PA) zamestnané z projektu² a 1 školský špeciálny pedagóg (ŠŠP). Školský psychológ ani sociálny pedagóg v škole nepôsobili. Koordinátorkou podporného tímu bola školská špeciálna pedagogička (ŠŠP) a členmi riaditeľka školy, výchovná poradkyňa a 2 PA. S cieľom podpory inkluzívneho vzdelávania by škola potrebovala vzhľadom na počet žiakov so ZZ posilniť podporný tím o školského psychológa, sociálneho pedagóga, logopéda a vyšší počet PA.

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) zadala CATCH dotazníky 114 žiakom školy, 19 pedagogickým zamestnancom a 40 zákonným zástupcom žiakov so ZZ aj z MRK. Dotazníky boli zamerané na klímu školy, názory a postoje pedagogických zamestnancov (PZ) školy, žiakov a ich rodičov na vytváranie školského prostredia v kontexte inkluzívneho vzdelávania. S riaditeľkou školy a so ŠŠP boli uskutočnené riadené rozhovory k realizácii inkluzívneho vzdelávania v škole.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

BUDOVANIE INKLUZÍVNEJ KULTÚRY

Výchovu a vzdelávanie škola realizovala podľa štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) prostredníctvom **inovovaného školského vzdelávacieho programu (iškVP)** pre 1. stupeň ZŠ – ISCED 1, pre 2. stupeň ZŠ – ISCED 2 s názvom *Škola deťom a rodičom* vydaného riaditeľkou školy po jeho prerokovaní v pedagogickej rade a v rade školy. Ciele výchovy a vzdelávania v ňom zadané zodpovedali personálnym, priestorovým a materiálno-technickým podmienkam školy. Hlavným cieľom školy bolo dosiahnutie tvorivo-humanistickej výchovy a vzdelávania s orientáciou na rozvoj osobnosti žiaka, v snahe byť modernou a tvorivou školou, ktorá pripravuje svojich žiakov pre úspešný život. V športových triedach s rozšíreným vyučovaním športovej prípravy zameranej na gymnastiku kládli dôraz na podporu zdravého životného štýlu a zdravého spôsobu využívania voľného času. V kapitole týkajúcej sa vzdelávania žiakov so ŠVVP škola deklarovala v iškVP možnosť vzdelávania týchto žiakov vo všeobecnej rovine bez konkrétnych špecifik jednotlivých ZZ. V iškVP bolo garantované vzdelávanie žiakov so ŠVVP podľa individuálneho vzdelávacieho programu (IVP), spolupráca s poradenskými zariadeniami, podpora ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca na hodinách, zohľadňovanie ŠVVP žiakov pri hodnotení a klasifikácii a zabezpečenie odbornej starostlivosti. V iškVP neboli dostatočne rozpracované alebo úplne chýbali osobitosti a individuálne podmienky výchovy a vzdelávania pre žiakov zo SZP a z MRK, čo znižovalo výpovednú hodnotu obsahu iškVP vo vzťahu k vzdelávaniu žiakov so ŠVVP. Absentovalo aj zapracovanie špecifik vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím (MP), pričom takých žiakov škola vzdelávala.

Poslanie a vízia školy smerovala podľa riaditeľky školy k otvorenej škole pre všetkých žiakov. Inkluzívne vzdelávanie považovala za ľudské právo, ktoré sa musí zabezpečiť všetkým žiakom (intaktných, žiakov so ŠVVP, so ZZ, SZP aj MRK). Koncepciu otvorenej školy pre všetkých žiakov, vrátane žiakov so ZZ, z MRK, cudzincov a migrantov potvrdilo v dotazníku len 73,68 % učiteľov.

² Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov

Riaditeľka školy predložila vypracovanú koncepciu inkluzívneho vzdelávania žiakov, kde uvádzala, že budovanie inkluzívneho prostredia pre všetkých žiakov považovali za dôležitý prirodzený spôsob ich vzdelávania. Riaditeľka školy síce hodnotila inovatívny prístup vzdelávania pozitívne, ale realizované hospitácie nepotvrdili, že vyučujúci poskytovali podporné stimuly pre učenie sa každého žiaka. Taktiež z kontroly predloženej dokumentácie, vrátane kontroly činnosti ŠŠP vyplynulo, že v škole problematika inklúzie nebola uplatňovaná komplexne. ŠŠI z predloženého dokumentu a pozorovaním zistila, že koncepcia inkluzívneho vzdelávania bola spracovaná formálne bez reálnej možnosti aplikácie v kontrolovanom subjekte.

Do 1. ročníka základnej školy boli prijímaní žiaci na základe slobodnej voľby zákonného zástupcu žiaka, bez ohľadu na jeho pôvod, kultúru či postihnutie. Rozhodnutia o prijatí žiakov do školy vydala riaditeľka školy po zápise dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky a po predložení písomnej žiadosti zákonného zástupcu o prijatie jeho dieťaťa do 1. ročníka spolu so zápisným lístkom a informovaným súhlasom. Na plnenie povinnej školskej dochádzky boli prijímaní žiaci do rôznych ročníkov aj v priebehu školského roka a to prevažne z dôvodu presťahovania sa rodiny. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy bola škola otvorená pre všetkých žiakov vrátane MRK, SZP, žiakov zo ZZ i cudzincov. Ďalej uviedla, že učitelia vytvárali pre všetkých žiakov v škole rovnaké podmienky pre prístup k vzdelaniu, venovali sa všetkým skupinám žiakov rovnako s ohľadom na ich individuálne potreby. Do školských aktivít zapájali intaktných žiakov aj žiakov so ŠVVP, SZP a MRK. Pripravenosť školy prijímať všetkých žiakov bez rozdielu potvrdilo svojím vyjadrením v dotazníku aj väčšina učiteľov. Kontrolou predloženej dokumentácie ŠŠI zistila, že z celkového množstva žiakov s MRK boli **do reprezentácie školy** zapájaní žiaci iba sporadicky. V školskom roku 2023/2024 sa zapojili do reprezentácie školy 3 žiaci z MRK na jedinom podujatí *Rómovia recitujú*. Riaditeľka školy v riadenom rozhovore uviedla ako jednu z príčin nezaujím žiakov z MRK o vzdelávanie a ich ľahostajný prístup k vzdelávaniu.

Podľa vyhodnotenia dotazníka zadaného pedagogickým zamestnancom bola **klíma školy** charakterizovaná vzájomnou dôverou v učiteľskom zbore. Okrem dvoch sa výsledky jednotlivých ukazovateľov klímy školy nachádzali v pásme bežných hodnôt. Angažované správanie učiteľov a ich sociálna blízkosť však poukázala na horší priemer mimo pásma slovenského priemeru. Riaditeľka školy v rozhovore skonštatovala, že sa pre množstvo náročnej práce väčšina učiteľov nestretávala mimo školy. V aktuálnom školskom roku mala naplánované spoločné neformálne stretnutie na upevnenie vzájomných vzťahov v kolektíve. Rodičia žiakov so ZZ i z MRK v dotazníku vyjadrovali názor na kvalitu vzťahov v škole, ako aj na výchovno-vzdelávací proces. Hoci výsledky dotazníka zadaného rodičom ukázali, že **vzťahy** medzi riaditeľkou, učiteľmi a rodičmi boli založené na dôvere, vzájomnom rešpekte a zdieľaní spoločných hodnôt reálne nemožno budovanie týchto vzťahov hodnotiť pozitívne. Jediným výrazným ukazovateľom v získaných odpovediach od rodičov bolo, že 80 % z nich si myslí, že ich dieťa doma venuje primeraný čas príprave na vyučovanie. Ostatné ukazovatele nepresiahli hranicu 80 % a tým znižovali hodnotu sledovanej oblasti. 77,5 % opýtaných, si uvedomovalo, že ich učitelia ako rodičia rešpektovali. 70 % rodičov si myslí, že ich dieťa dostávalo primerané množstvo domácich úloh a 72,5 % rodičov vyjadrilo súhlasné stanovisko, že im triedny učiteľ podával informácie o výsledkoch ich dieťaťa včas a v dostatočnom rozsahu. Rozhovor o výsledkoch vzdelávania ich dieťaťa v 75 % prebiehal v súkromí kabinetu alebo v inej

miestnosti. Prehliadkou priestorov ŠŠI zistila, že škola mala zriadenú miestnosť, aby umožnila žiakom a ich rodičom individuálne komunikovať s PZ, bez prítomnosti ďalších osôb. Síce väčšina žiakov (82,3 %) v dotazníku vzťahy uviedla, že vyučujúci sa správali voči nim pozitívne, ale z hospitácií vyplynulo, že vzájomný vzťah medzi učiteľmi a žiakmi bol len čiastočne založený na dôvere, rešpekte a vzájomnej akceptácii. Viac ako tri štvrtiny žiakov (77,2 %) radi chodili do školy, ale len 39,3 % žiakov uviedlo, že by riešili s učiteľmi problémy. Menej ako polovica žiakov 46,9 % vnímala záujem učiteľov o ich koníčky a záujmy.

Z dotazníka určeného 40 zákonným zástupcom žiakov vyplynulo, že viac ako polovica rodičov sa nezapájala do školských a mimoškolských aktivít, ani do rozvoja školy, čo potvrdila aj riaditeľka školy v riadenom rozhovore. O tom, že v škole pracoval podporný tím vedelo len 60 % zákonných zástupcov, 37,5 % rodičov túto vedomosť nemalo a 2,5 % rodičov sa k danej otázke nevyjadrilo. Z vyjadrenia riaditeľky vyplynulo, že **spoluprácu školy** s inými inštitúciami považovala za významnú súčasť školskej politiky. Spoluprácu s poradenskými zariadeniami pri zabezpečení výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ potvrdili i PZ v dotazníku, kde 88,47 % učiteľov uviedlo, že ich metodicky podporovali poradenské zariadenia. ŠŠI kontrolou osobných spisov žiakov zistila, že spolupráca s poradenskými zariadeniami nebola na požadovanej úrovni, ako tvrdili PZ v dotazníku a v riadenom rozhovore deklarovali riaditeľka školy i ŠŠP.

Informácie o podujatiach zverejšovala škola na svojom webovom sídle, na nástenkách v priestoroch školy, prostredníctvom sociálnych sietí, školského rozhlasu i školského časopisu a príspevky posielala aj do miestnych periodík³. Riaditeľka školy sa v riadenom rozhovore vyjadrila, že niektorí rodičia žiakov z MRK a zo SZP pri organizovaní aktivít so školou spolupracovali minimálne. Mnohí, hlavne rodičia žiakov z MRK a SZP, sa vôbec nezapájali do aktivít školy, aj keď ich triedni učitelia vyzývali na spoluprácu. Jej tvrdenie podporili aj odpovede rodičov v dotazníku, ktorí ďalej uviedli, že ich škola do školských aktivít nezapájala.

Zo zistení ŠŠI vyplynulo, že škola aktívne nepodporovala **hodnoty inkluzívneho vzdelávania**, čo potvrdili aj ukazovatele z dotazníka rodičov, pretože škola vytvorila príležitosti na diskusiu s rodičmi, ktorí mohli vyjadriť svoj názor na inkluzívne hodnoty len na 52,5 %. Aj napriek tomu, že 67,4 % rodičov uviedlo, že učitelia im navrhovali postup a podporu na odstránenie učebných problémov ich detí, škola mala v oblasti sociálnych vzťahov a systematickom vytváraní partnerských vzťahov rezervy. V škole chýbali odborní zamestnanci, systém práce podporného tímu nebol komplexný a jasne stanovený. ŠŠI zistila, že absentovala spolupráca a výmena skúseností aj informácií s inými školami, ako aj metodická podpora pre diverzitu. Škola nemala možnosť spolupracovať pri riešení edukačných a výchovných problémov najmä žiakov so SZP a MRK s komunitným centrom, aktuálne bolo v rekonštrukcii. Až 52,63 % učiteľov uviedlo, že by potrebovali viac informácií hlavne v oblasti inkluzívneho vzdelávania žiakov z MRK. Z predložených pedagogických dokumentov i z vyjadrení riaditeľky školy vyplynulo, že škola deklarovala podporu inklúzie, ale skutočná realizácia hodnôt inkluzívneho vzdelávania v praxi mala značné rezervy. Chýbalo systematické vzdelávanie pedagógov na tému inklúzia a diagnostika, ako aj výmena skúseností z príkladov dobrej praxe, aktívna metodická podpora zo strany poradenských zariadení a spolupráca s rodičmi žiakov zo SZP a z MRK. Ďalšie

³ regionálna televízia, Handlovské noviny, časopis „Let s Fénixom“

nedostatky boli zistené aj v práci s triedou i s tvorbou pozitívnej klímy, ktorá v sledovaných triedach nebola v potrebnej miere pre žiakov z MRK a žiakov so ŠVVP priaznivá a priateľská.

Vyhodnotenie inklúzie (dotazník CATCH)

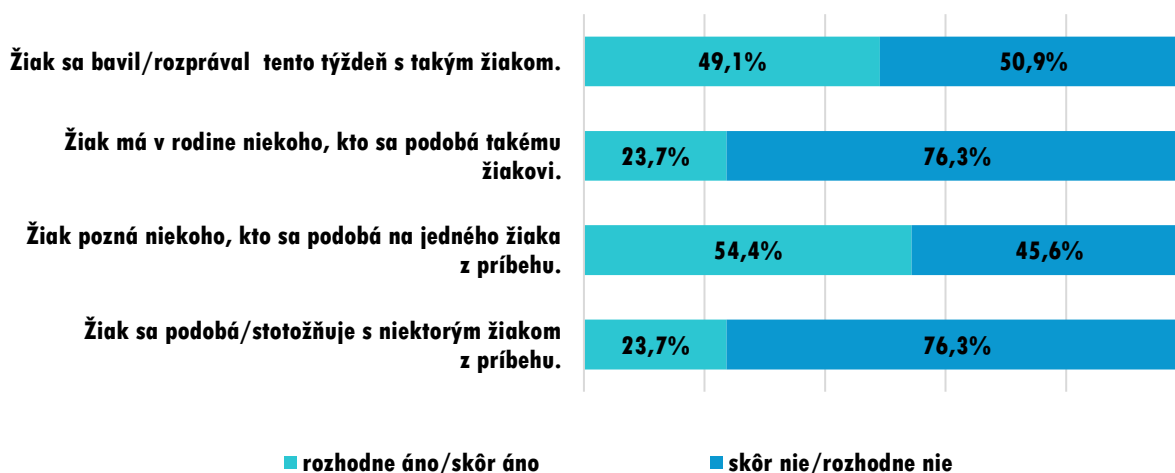
Dotazník CATCH obsahoval tri samostatné charakteristiky žiakov, ktorí boli zdravotne alebo sociálne znevýhodnení a slúžil na zistenie postoja k takýmto žiakom. Respondenti mali možnosť na základe svojej osobnej skúsenosti vyjadriť svoje postoje, názory a skúsenosti k takýmto žiakom. Dotazník bol anonymný, vyplnilo ho celkom 114 žiakov z 8 tried 5. – 9. ročníka. Z celkového počtu bolo 53 % dievčat a 47 % chlapcov.

Adam/Alenka	žiak so zdravotným znevýhodnením – <i>chorý, zdravotne oslabený</i>
Boris/Betka	žiak so zdravotným znevýhodnením – <i>s poruchou správania a učenia</i>
Cyryl/Cilka	žiak zo <i>sociálne znevýhodneného prostredia</i>

Podobnosť s typmi žiakov so ŠVVP z ukážky

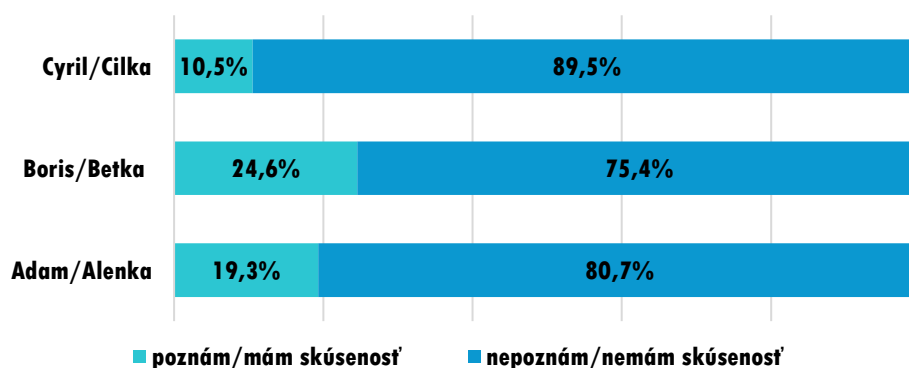
Z vyhodnotenia dotazníka vyplynulo, že 54,4 % žiakov pozná niekoho, kto sa podobá na jedného žiaka z príbehu a 49,1 % sa tento týždeň bavilo takým žiakom. Niekoho, kto sa takému žiakovi podobá má v rodine 23,7 % žiakov a rovnaký počet sa s niektorým žiakom z príbehu stotožnil.

Graf 1 Podobnosť s typmi žiakov so ŠVVP z ukážky

Väčšina opýtaných respondentov (89,5 %) nepoznala/nemala skúsenosti so žiadnym žiakom so ŠVVP (Cyryl/Cilka). Tri štvrtiny respondentov (75,4 %) nepoznali/nemali skúsenosti so žiakmi, ktorí mali problém udržať pozornosť, niekedy boli veľmi hluční, nepozorní, roztržití, neobsedeli na mieste, pobehovali po triede a vyrušovali ostatných spolužiakov (Boris/Betka). 19,3 respondentov uviedlo, že poznalo/malo skúsenosť so žiakmi, ktorí mali problémy so zdravím (Adam/Alenka).

Graf 2 Percentuálne preferencie typov žiakov so ŠVVP

Postoje žiakov k žiakom so ŠVVP

Z dotazníka vyplynulo, že viac ako polovica respondentov by išla na návštevu k žiakovi so ŠVVP (61,4 %) a pozvali by ho na oslavu svojich narodenín (58,7 %). Svojho voľného času v prospech toho, aby mohli byť v spoločnosti takého žiaka by sa vzdala menej ako polovica (46,5 %) respondentov a svoje tajomstvá by mu prezradila len necelá tretina opýtaných (32,5 %).

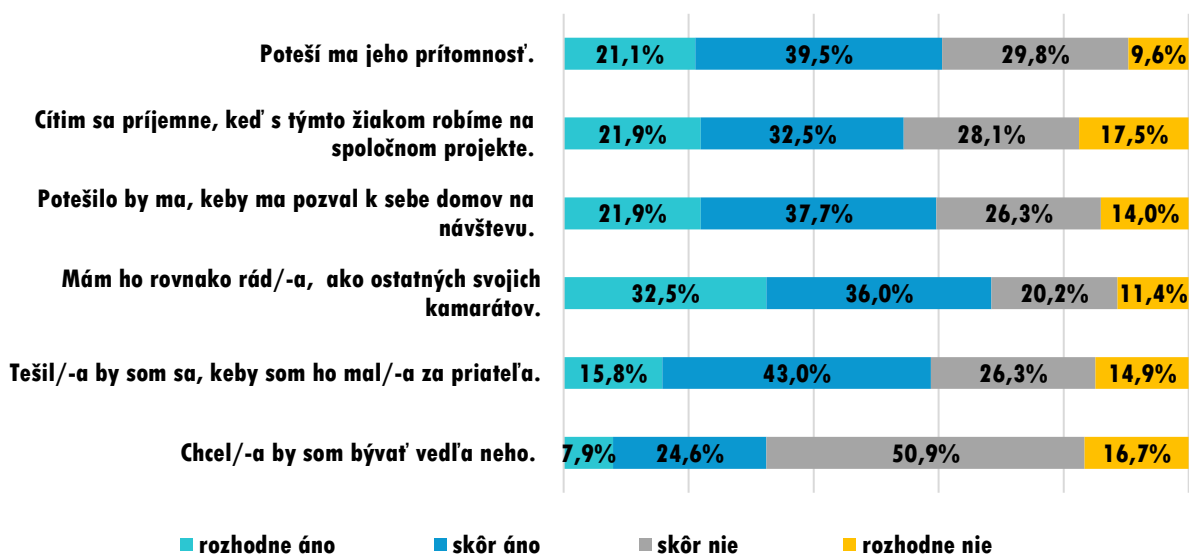
Graf 3 Postoje žiakov k žiakom so ŠVVP

Reflektovanie emócií žiakov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP

Postoje žiakov administrujúcich CATCH dotazník voči žiakom so ŠVVP a ich emócie boli rôznorodé. Napriek tomu, že viac ako polovica respondentov uviedla, že žiaka so ŠVVP majú radi rovnako ako ostatných svojich kamarátov (68,5 %), poteší ich jeho prítomnosť (60,6 %) a pozvanie k nemu domov na návštevu (59,6 %), chceli by ho mať za priateľa (58,8 %) a cítia sa príjemne pri práci na spoločnom projekte (54,4 %), menej ako tretina (32,5 %) opýtaných by vedľa takéhoto žiaka chcela bývať.

Graf 4 Reflektovanie emócií žiakov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP

V kritériu **budovanie inkluzívnej kultúry** škola dosiahla hodnotenie 55, %. **Oblasť budovania inkluzívnej kultúry** bola dobre riešená v niektorých čiastkových smeroch. Škola pravidelne sledovala spätnú väzbu súvisiacu s priebehom v danej oblasti.

TVORBA INKLUZÍVNEJ POLITIKY

Škola predložila vypracovanú **konceptiu a stratégiu inkluzívneho vzdelávania**. Stanovená stratégia inkluzívneho vzdelávania neobsahovala jasné priority, ciele princípy inklúzie, aj ich aplikácia v praxi mala výrazné nedostatky, nebola pravidelne vyhodnocovaná ani sa neprispôbovala aktuálnym zmenám a zisteniam. Napriek skutočnosti, že škola vzdelávala vysoký počet žiakov pochádzajúcich z MRK a SZP žiaden **desegregačný, kompenzačný, rozvojový alebo stimulačný program** zameraný na ich socializáciu a zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov nepredložila.

Škola nezaistovala kvalitné vzdelávanie a preukázateľne neposkytovala podporné opatrenia (PO) pre všetkých žiakov, ktorí si to vyžadovali. Z predloženej dokumentácie nebolo možné identifikovať žiakov vyžadujúcich PO 1. a 2. úrovne. Kontrolou osobných spisov žiakov, ktorí boli vzdelávaní s PO bolo zistené, že dokumentácia k PO bola buď nekompletná, chýbajúca alebo jej schvaľovací proces neprebíhal v súlade s právnymi predpismi. Z obsahu viacerých osobných spisov žiakov vyplynulo, že vyjadrenie k PO bolo škole doručené od poradenského zariadenia v októbri 2023, avšak rozhodnutie o poskytnutí PO bolo vydané v marci 2024. Z jednotlivých rozhodnutí nebolo zrejmé, ktorého PO sa to týkalo a v akom rozsahu bude poskytované. V dokumentácii chýbali písomné žiadosti na účel vyjadrenia PO a o poskytnutie PO, prípadne informované súhlasy zákonných zástupcov žiakov, pokiaľ o PO sami nežiadali. Žiaci zo SZP mali odporúčanie od poradenského zariadenia, nemali vypracovaný žiaden podporný program, nikto s nimi individuálne nepracoval ani PA. Žiaci zo SZP mali vo svojich spisoch vyjadrenie k PO, avšak preukázateľne nemali vypracovanú žiadnu podporu vychádzajúcu z PO „Skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia“. Škola v oblasti tvorby inkluzívnej politiky mala rezervy pri aktívnej pomoci menej úspešným žiakom

(MÚŽ) zo strany PZ. Výrazné nedostatky boli zistené aj v organizácii vyučovania a tiež v oblasti zabezpečenia edukácie žiakov so ŠVVP z hľadiska uspokojenia ich špecifických potrieb.

Škola v ŠkVP ponúkala vzdelávacie príležitosti pre žiakov so ŠVVP, pre ktorých vo všeobecnosti deklarovala postup pri ich vzdelávaní, ale bez konkretizácie podmienok výchovy a vzdelávania jednotlivých skupín žiakov so ŠVVP. V dokumente tiež absentovalo stanovenie konkrétnych cieľov edukácie a informácie o špecifikách hodnotenia a klasifikácie žiakov s MP, ktoré by zohľadňovali ich znevýhodnenie. Chýbali v ňom informácie o organizačnom zabezpečení vyučovania týchto žiakov, ako aj definovanie individuálnych podmienok edukácie žiakov z MRK a zo SZP. Pedagogické stratégie pri vzdelávaní začlenených žiakov nevychádzali z rešpektovania ich zvláštností a možností, z vytvárania optimálneho pracovného prostredia a organizácie vyučovania, z využívania špeciálnych metód a foriem práce a hodnotenia výsledkov školských činností v súlade s odporúčaniami poradenských zariadení. Interkultúrnemu porozumeniu všetkých žiakov sa v predložennom ŠkVP venovali iba okrajovo.

Normy spolužitia celého školského kolektívu žiakov, učiteľov a nepedagogických zamestnancov, ako aj ich práva a povinnosti i práva a povinnosti zákonných zástupcov žiakov upravoval **školský poriadok**, ktorý bol zverejnený v kmeňových triedach aj na webovom sídle školy. Štruktúra školského poriadku bola v súlade so školským zákonom, jeho súčasťou bola aj príloha venovaná prevencii a riešeniu šikanovania. Škola v predložennom dokumente, ktorý sa opieral o všeobecne záväzné právne predpisy a medzinárodné dokumenty upravovala vstup a pohyb cudzích osôb v budove školy, stanovila opatrenia proti šíreniu legálnych i nelegálnych drog, určila podmienky na zaistenie ochrany žiakov pred diskrimináciou a násilím, určila kritériá udeľovania výchovných opatrení a znížených známok zo správania, definovala postup riešenia pri zanedbávaní plnenia povinnej školskej dochádzky. Riaditeľka školy predložila interný dokument⁴ zaoberajúci sa prevenciou a riešením šikanovania. Všetci žiaci boli s obsahom školského poriadku oboznámení na triednických hodinách na začiatku školského roka a ich zákonní zástupcovia na úvodných triednych aktívoch. Škola mala ustanovený Školský parlament.

Výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP nebola v súlade **s cieľmi inkluzívneho vzdelávania**. Z pozorovaní, rozhovorov ŠŠI zistila, že za proces učenia a inkluzívneho vyučovania zodpovedali v plnej miere vyučujúci, ktorým v procese edukácie pomáhali dve PA. Spolupráca učiteľov s PA bola podľa slov riaditeľky školy na primeranej úrovni. V rozhovore uviedla, že PA pracovali v súlade s pokynmi učiteľov a koordinovala ich aj ŠŠP, ktorá zabezpečovala aj činnosť podporného tímu. Toto tvrdenie sa počas hospitácií zväčša nepotvrdilo. Z pozorovaní ŠŠI zistila, že vedenie školy aktívne nepodporovalo vzájomnú kooperáciu učiteľov pri inklúzii. Podporný tím pracoval neefektívne, spolupráca členov podporného tímu s PZ bola chaotická. Na spoločných zasadnutiach predmetových komisií (PK) a metodického združenia (MZ) sa PZ len čiastočne zaoberali problematikou inkluzívneho vzdelávania žiakov so ZZ, z MRK, čo potvrdili zápisnice zo zasadnutí. Zo zápisníc tiež vyplynulo, že problematikou vzdelávania žiakov so ZZ – s MP a ich potrebami sa zaoberali v nedostatočnej miere. Pri ich hodnotení nepostupovali v zmysle platných školských predpisov pre žiakov s MP. Pre žiakov so ŠVVP boli vypracované individuálne vzdelávacie programy (IVP), ktoré neboli aktualizované, viaceré zistené nedostatky

⁴ Školský program prevencie proti šikanovaniu s názvom: „Sme škola, v ktorej sa šikanovanie a vydieranie nebude tolerovať!“

v ich obsahu mali negatívny dosah na realizáciu vzdelávania žiakov so ZZ. Absentovali v nich nastavenia na aktuálny stav úrovne vedomostí, zručností a schopností žiakov, ako aj na odporúčania poradenských zariadení. IVP boli neúplné, neboli v nich jasne zadefinované reedukčné prvky. U 2 žiakov bolo kontrolou dokumentácie zistené, že nemali vypracované IVP, aj napriek odporúčaniam poradenského zariadenia z dôvodu diagnostikovania MP. U 1 žiačky bolo psychologičkou poradenského zariadenia diagnostikované MP, avšak škola nemala ani po roku k dispozícii správu zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia. ŠŠP nevedela v rozhovore dané skutočnosti objasniť. V procese hospitácií sa aplikácia netradičných foriem edukácie a ani uplatnenie rovesníckeho vyučovania neprejavili, okrem jednej sledovanej hodiny. Dokumentácia žiakov so ŠVVP nebola kompletná. V osobných spisoch žiakov chýbali informované súhlasy ich zákonných zástupcov, písomne preukázateľné žiadosti o poskytnutie podporných opatrení. Súčasťou dokumentácie žiakov so ŠVVP boli aj správy z psychologických a špeciálnopedagogických diagnostických vyšetrení zameraných na zistenie ich ŠVVP, ako aj písomné vyjadrenia zariadení výchovného poradenstva a prevencie vtedy k školskej integrácii. Diagnostiky týchto žiakov boli realizované v poradenských zariadeniach, ktoré boli zaradené do siete škôl a školských zariadení. Rediagnostické vyšetrenia po prvom roku povinnej školskej dochádzky, ani pri prechode z 1. stupňa na 2. stupeň úrovne vzdelávania neboli realizované. Niektorí žiaci nemali ku dňu výkonu inšpekcie platné diagnostické správy aj niekoľko rokov. V niektorých osobných spisoch žiakov boli aj správy z odborných lekárskeho vyšetrení, ktorých výsledky vplývali na výchovno-vzdelávací proces žiaka, avšak v IVP zapracované neboli. Žiaci so ZZ mali formálne vypracované IVP, ktoré neboli aktualizované podľa aktuálnych ŠVVP potrieb žiaka. IVP obsahovali základné informácie o žiakoch, závery diagnostických vyšetrení, rodinnú anamnézu. V niektorých chýbali ciele výchovy a vzdelávania, špecifiká vzdelávania podľa aktuálnych potrieb žiaka, podmienky využívania kompenzačných a učebných pomôcok, spôsob hodnotenia a klasifikácie, nastavenie spolupráce so zákonnými zástupcami žiaka, ako aj spôsob a termín prehodnocovania IVP. V závere IVP chýbali informácie o tom, kedy bol vypracovaný, prerokovaný zo zákonným zástupcom žiaka, kedy bola zákonnému zástupcovi poskytnutá kópia, ktorí vyučujúci a kedy boli s IVP oboznámení. Viaceré IVP nebolo možné časovo zaradiť z dôvodu absencie dátumu prípadne dátumu napísaného nečitateľne iba ceruzkou. V katalógových listoch niektorých žiakov neboli zaznamenané informácie o vzdelávaní podľa IVP, prípadnej ďalšie dôležité skutočnosti týkajúce sa ich vzdelávania. Súčasťou inkluzívneho vzdelávania je podpora MÚŽ na získanie jednotlivých kompetencií na základe pedagogickej a orientačnej diagnostiky. Obsah zápisníc zo zasadnutí PK a MZ poukazoval na to, že vyučujúci vôbec nerealizovali pedagogickú diagnostiku žiakov, na základe ktorej by mohli identifikovať slabé miesta jednotlivých žiakov a prispôbovať tomu nápravné opatrenia, ktoré by mohli aplikovať v procese edukácie, hoci podľa vyjadrenia riaditeľky školy na podporu MÚŽ škola prijímala opatrenia, ktoré sa týkali zabezpečenia individuálneho prístupu k žiakom na vyučovaní, vytváraním príležitostí pre stretnutia a komunikáciu so zákonnými zástupcami žiakov. V prípade opakovaného zlyhávania žiakov vo výchovno-vzdelávacom procese iniciovali vyučujúci stretnutia s ich rodičmi, čo zákonní zástupcovia žiakov potvrdili v dotazníku. Nedostatkom bola aj neúčasť PA na zasadnutiach MZ a PK. Z dotazníka zadaného PZ vyplynulo, že počas vyučovacej hodiny venovali individuálnu starostlivosť MÚŽ vysvetlením učiva pri lavici, ale počas

sledovaných hodín sa toto tvrdenie potvrdilo v minimálnej miere⁵. Ďalej uviedli, že v prípade zlyhávania žiaka kontaktovali rodičov a informovali ich o jeho problémoch vo vyučovacom procese, zároveň sa tiež vyjadrili, že komunikácia so zákonnými zástupcami MÚŽ bola značne limitovaná ich nezáujmom. Ako jednu z príčin vzdelávacích neúspechov žiakov v danom predmete väčšina učiteľov v dotazníku označila aj ich nepravidelnú školskú dochádzku, čo potvrdila vo svojich odpovediach polovica opýtaných žiakov. Riaditeľka školy v riadenom rozhovore za najčastejšie príčiny neúspechu žiakov vo vzdelávaní označila nezáujem žiakov o vzdelávanie, ľahostajný prístup k vzdelávacím výsledkom sprevádzaný ich vysokou absenciou, slabou alebo žiadnou kontrolou žiaka zo strany jeho zákonných zástupcov a malý záujem z ich strany o spoluprácu so školou.

V školskom roku 2022/2023 škola vykazovala v primárnom vzdelávaní 16 968 ospravedlnených⁶ a 629 neospravedlnených⁷ hodín. V nižšom strednom vzdelávaní vykazovala 28 535 ospravedlnene vymeškaných hodín (z nich 4 051 žiaci so ZZ a 14 562 žiaci z MRK), neospravedlnených hodín bolo 502 (z nich 2 žiaci so ZZ a 400 žiaci z MRK). Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že žiakom z MRK bola ponúknutá podpora pri zvládnutí učiva prostredníctvom doučovania s učiteľom alebo spolužiakom. MÚŽ svojimi vyjadreniami v dotazníku toto tvrdenie podporili. Hospitačnou činnosťou bolo zistené, že poskytovanie podporných stimulov potrebných pre zabezpečenie efektívnosti učenia sa žiakov nebolo z hľadiska činnosti učiteľa vo výchovno-vzdelávacom procese zaistené na potrebnej úrovni. Z pozorovaných hodín vyplynulo, že v triedach bola pozitívna atmosféra, vyučujúci občas diferencovali niektorým žiakom úlohy a ich činnosti, ale na väčšine hodín neboli využívané inovatívne metódy vyučovania, riadenie procesu vyučovania s ohľadom na rozvoj rozličných kompetencií, schopností ako aj výkonov žiakov nebolo realizované.

V kritériu **tvorba inkluzívnej politiky** škola dosiahla hodnotenie 20 %. Tejto **oblasti** škola začínala venovať pozornosť, hľadala spôsoby, akými ich začlení do diania školy.

ROZVÍJANIE INKLUZÍVNEJ PRAXE

Výchovno-vzdelávací proces, priebeh vzdelávania

Škola deklarovala realizovanie výchovy a vzdelávania žiakov v heterogénnych triednych kolektívoch, v ktorých vedľa seba mali koexistovať všetci žiaci bez ohľadu na etnický pôvod, jazyk, zdravotné postihnutie a kultúru. Školské prostredie rešpektovalo špecifiká každého žiaka a z hľadiska využívania priestorov školy nejavilo znaky diskriminácie ani priestorovej segregácie. Zloženie tried a rešpektovanie i akceptovanie žiakov ako individualít zo strany pedagogických aj ostatných zamestnancov školy podporovalo interkultúrne porozumenie, vzájomnú interakciu žiakov a vzťahy medzi zamestnancami a žiakmi, ako aj ich rodičmi. Výchovno-vzdelávací proces prebiehal v duchu tolerancie a vzájomného rešpektu. ŠŠI zistila, že žiadny PZ neovládal rómsky jazyk v písomnej ani ústnej podobe. Škola v menšej miere podnecovala tiež implementáciou tém o kultúre i reáliách menšín (rómskej) do učebných osnov predmetov vo vzdelávacích oblastiach Človek a spoločnosť, Človek a hodnoty i vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra,

⁵ 46 hospitovaných hodín iba na 5 hodinách bola vidieť individuálna starostlivosť k MÚŽ

⁶ 393 hodín žiaci so ZZ, 10 181 žiaci z MRK

⁷ 355 hodín žiaci z MRK

avšak prevažne len v triedach druhého stupňa. Obsah vzdelávania jednotlivých predmetov, ktorý škola konkretizovala vo svojom ŠKVP, vychádzal z cieľov vyučovacieho procesu so zameraním na získavanie a formovanie kľúčových kompetencií žiakov, rozvíjanie ich poznávacích procesov, tvorivého a kritického myslenia a vedenie k samostatnosti, aktivite i sebahodnoteniu. Žiakov zväčša učili o praktických veciach potrebných pre ich bežný život. Systém podpory jednotlivých žiakov v školskom prostredí bol v nízkej miere koordinovaný PZ, PA, ŠŠP a výchovnou poradkyňou (VP), ktorých spolupráca bola nesystematická. PA nevytvárali ani aktívne nevyužívali portfólia žiakov ako jednu z foriem hodnotenia ich individuálneho pokroku. Individuálnu podporu žiakom so ŠVVP počas niektorých vyučovacích hodín, poskytovali podľa svojho rozvrhu PA, ktoré v spolupráci s vyučujúcimi veľmi sporadicky vytvárali podmienky podporujúce ich samostatnosť i nezávislosť od pomoci druhých.

Výchovno-vzdelávací proces bol sledovaný z **hľadiska inklúzie na 46 vyučovacích hodinách**, z toho bolo v triedach primárneho vzdelávania 16 hospitácií a v triedach nižšieho stredného vzdelávania 30 hospitácií.

Edukačný proces žiakov so ŠVVP bol realizovaný spolu s ostatnými žiakmi v heterogénnych kolektívoch podľa učebných plánov bežnej základnej školy, pričom žiaci so ZZ boli vzdelávaní len vo svojej kmeňovej triede. Štruktúra kontrolovaných vyučovacích hodín bola zväčša premyslená a striedali sa v nich zväčša frontálne, minimálne skupinové a individuálne formy vyučovania. Veľmi málo učiteľov kládlo dôraz na činnostné vyučovanie s občasným uplatňovaním diferencovaného prístupu podľa potrieb jednotlivých žiakov. **Učiteľia** len sporadicky pripravovali žiakom úlohy, učebné materiály, pracovné listy podľa špecifických potrieb jednotlivých žiakov. Vo vyučovacom procese neaplikovali široké spektrum metód a stratégií, čím by vytvárali bezpečné, stimulujúce inkluzívne vzdelávacie prostredie. Minimum vyučujúcich využívaním aktivizujúcich metód podporovalo kooperatívne učenie sa žiakov. Učiteľia v menšej miere používali alternatívne metódy práce na dosiahnutie individuálnych cieľov učenia sa žiakov. Učiteľia nevedli žiakov k vzájomnému hodnoteniu a sebahodnoteniu, nemodernizovali spôsoby hodnotenia na úrovni žiaka využitím formatívneho hodnotenia podporujúceho pokrok každého žiaka. Na niektorých hodinách výkony žiakov so ZZ hodnotili stručne, ich pokroky v učení vyzdvihli ojedinele. Preberané témy vyučovacích hodín boli žiakom väčšinou zrozumiteľné. Učiteľia vo vzdelávacom procese najmä na hodinách v 7. – 9. ročníku nezastávali princípy rovnosti, keď nie vždy zapájali všetkých žiakov do činností. Empatickým prístupom, ako aj akceptovaním individuálnych potrieb žiakov vytvárali pozitívnu atmosféru i bezpečné prostredie najmä v triedach primárneho vzdelávania. Potenciál žiakov rozvíjala polovica vyučujúcich kladením nárokov s rešpektovaním diverzity a špecifik každého žiaka, čo potvrdili odpovede v dotazníku určenom pre PZ zameranom na inkluzívne vzdelávanie. V ňom takmer všetci učiteľia uviedli, že rešpektovali právo každého žiaka na poskytnutie kvalitného vzdelávania a minimum z nich pristupovalo ku žiakovi na základe jeho individuálnych schopností a kládli na neho primerané nároky. Pri kontrole písomných prác žiakov so ZZ bolo zistené, že hodnotenie diktátov žiakov so ZZ známku bolo v rozpore s odporúčaniami poradenských zariadení. V prípade účasti PA v kmeňovej triede na výchovno-vzdelávacom procese bola jeho funkcia len dozeranie na vypracovanie úloh žiakov so ZZ, väčšinou pracovali iba podľa pokynov vyučujúceho, ich pôsobenie bolo nesystematické, nepremyslené. Takáto činnosť a pomoc PA nemala žiadny pozitívny vplyv na vyučovanie žiakov so ZZ. Jeden PA aktívne pomáhal telesne postihnutému žiakovi pri prekonávaní bariér.

Na väčšine hodín využívali žiaci štandardné učebné pomôcky, ale žiaci s vývinovými poruchami učenia nepoužívali špeciálne učebné pomôcky aj napriek tomu, že boli potrebné. Podľa špecifických potrieb žiakov využili vyučujúci iba na 2 vyučovacích hodinách vopred pripravené **učebné materiály**. Dostupné učebné pomôcky a prostriedky informačno-komunikačných technológií (IKT) využívali vyučujúci sporadicky, nevytvorili pre žiakov podmienky na využívanie prostriedkov IKT, žiaci nemali možnosť vyhľadávať ani spracovávať informácie z rôznych zdrojov, nepreberali zodpovednosť za plánovanie svojho času. Prezentácia vlastnej práce žiakov bola učiteľmi umožnená len v minimálnej miere. Komunikačné, personálne i sociálne zručnosti s uplatňovaním už osvojených vedomostí rozvíjali žiaci pomocou diskusií medzi sebou i s učiteľmi a verbálnym, ako aj písomným prezentovaním práce približne len na tretine sledovaných hodín. Výchovno-vzdelávací proces žiakov s MP prebiehal v kmeňovej triede. V jednotlivých triedach vzdelávali okrem žiakov z MP aj ostatných žiakov so ZZ aj žiakov zo SZP a MRK. Kontrolou dokumentácie žiakov bolo zistené, že niektorí boli v škole nesprávne zaradení do skupiny ZZ aj keď boli iba žiakmi zo SZP a naopak. Počas sledovaných hodín mnohí žiaci so ZZ najmä zo 7.- 9. ročníka nepracovali, len sedeli, po prípade ležali na lavici, vyučujúci ich nemotivovali k činnosti, boli radi, že žiaci nenarúšali svojim správaním vyučovanie. Žiakom so ZZ chýbala počas vyučovania relaxačná prestávka.

Proces vzdelávania žiakov so ŠVVP neefektívne koordinovala ŠŠP. Z hospitácií vyplynulo, že na viacerých vyučovacích hodinách nebola nedodrжанá stanovená dĺžka vyučovacej hodiny.

V kritériu **výchovno-vzdelávací proces, priebeh vzdelávania** škola dosiahla 14, 8 %. Oblasť z rôznych dôvodov nebola dosiaľ riešená.

Podmienky na vzdelávanie, úroveň podpory žiakov

Riaditeľka školy a zástupkyňa riaditeľky školy pre ZŠ spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a podmienky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca. Výchovno-vzdelávacia činnosť bola zaistená PZ spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a 2 PA. Odbornosť vyučovania bola celkovo zabezpečená na 90,7 %. Na 1. stupni boli čiastočne neodborne vyučované predmety informatika (INF) a etická výchova (ETV). Na 2. stupni bol neodborne vyučovaný predmet technika, čiastočne neodborne predmety INF, dejepis (DEJ), občianska náuka (OBN) a ETV. Výrazným nedostatkom bolo, že v kontexte inkluzívneho vzdelávania v súlade s reálnymi potrebami školy si PZ nerozširovali a nedopĺňali profesijné kompetencie prostredníctvom vzdelávacích aktivít zameraných na inklúziu, čo by im pomohlo reagovať na skvalitnenie vzdelávania rôznorodých žiakov. PZ ani odborní zamestnanci nerealizovali vzájomné hospitácie na vyučovaní s cieľom výmeny skúseností, plánovania a hľadania stratégií vzdelávania MÚŽ.

Škola mala formálne ustanovený **podporný tím**, ale **podporný systém** nemala jasne vyšpecifikovaný. Zabezpečenie činností podpornej úrovne 1. stupňa i 2. stupňa malo výrazné rezervy. ŠŠP neposkytoval odborné činnosti v plnom rozsahu svojho pôsobenia, ale v rozsahu činnosti PA. Kontrolovaný subjekt nemal obsadenú funkciu školského psychológa ani sociálneho pedagóga. ŠŠP nepredložila záznamové hárky o vykonávaní činnosti podporných opatrení 2. stupňa. V činnosti ŠŠP s PZ školy boli počas inšpekčného výkonu zistené ďalšie výrazné nedostatky (neodovzdanie diagnostickej správy z odborného poradenského zariadenia triednou učiteľkou ŠŠP, dlhý proces zaradenia žiakov ako žiakov so ZZ od doručenia diagnostickej správy,...). Vzájomná kooperácia ŠŠP s PZ, ani s VP/KP nebola dostatočne funkčná,

čo výrazne znižovalo úroveň poskytovania podporných stimulov žiakom so ŠVVP vo viacerých ročníkoch. Pomoc žiakom so ZZ pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní na základe vypracovaného rozvrhu hodín poskytovali dve PA, ktoré boli súčasťou školského inkluzívneho tímu a ich prácu koordinovala ŠŠP. Činnosť PA bola nesytemová, žiakom so ZZ na sledovaných hodinách poskytli len minimálne korekcie v sebaobslužných činnostiach. Ich podpora nebola v súlade s odporúčaniami poradenských zariadení. Celkovo služby školy a systém poradenstva vrátane činnosti inkluzívneho tímu bol neefektívny. Na poskytovaní služieb pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní okrem PA a ŠŠP participovalo aj vedenie školy. Škola pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní v rámci služieb školy nemala vytvorený efektívny systém poradenstva PZ, žiakom a ich zákonným zástupcom, napriek skutočnosti, že mala ustanovený školský inkluzívny tím. Inkluzívne vzdelávanie žiakov malo výrazné nedostatky. Účinnosť poskytovania podpory pri zabezpečení inkluzívneho vzdelávania znižovala nízka miera spolupráce PZ so ŠŠP, nekomplexné vedenie dokumentácie žiakov so ŠVVP a nevyužívanie nástrojov na monitorovanie a odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov.

Škola disponovala dostatočnými **priestorovými podmienkami**, ktoré umožňovali realizovať ŠkVP v plnom rozsahu a boli dostupné všetkým žiakom. Pripojenie na internet zabezpečené prostredníctvom WiFi nebolo podľa vyjadrenia riaditeľky školy dostatočne výkonné a kvalitné, pokrývalo iba časť školy. Súčasťou budovy bola riaditeľňa, miestnosť zástupcu riaditeľa, ekonomického oddelenia, výchovného poradcu a školského špeciálneho pedagóga, zborovňa, archív a knižnice. Škola mala 2 telocvične, posilňovňu s príľahlými šatňami a kabinetmi športového náradia. Stravovanie žiakov a PZ školy zabezpečovala školská kuchyňa s jedálňou. Všetci žiaci využívali areál školy, ktorý bol vysadený drevinami a ozdobnými kríkmi. Súčasťou areálu bola školská prírodná učebňa. Športový areál, bežeckú dráhu, futbalové ihrisko, pieskovisko na skok do diaľky využívala aj široká verejnosť. Pri vstupe do budovy a na schodoch na 1. poschodie bola umiestnená **elektrická plošina** na prepravu imobilných žiakov. ŠŠP nemala v škole vytvorenú samostatnú miestnosť vhodnú na poskytovanie intervencií, relaxačných chvíľok, vykonávanie orientačnej diagnostiky prípadne na realizáciu iných stimulačných programov. Administratívnu činnosť vykonávala v priestorovo malom kabinete, kde mala k dispozícii uzamykateľné skrine so spismi žiakov, stolík a PC s tlačiarňou. ŠŠP v rozhovore uviedla, že na individuálnu prácu so žiakom využívala priestory žiackej cvičnej kuchyne. ŠŠP nevedla písomné záznamy vychádzajúce z výkonnostných a obsahových štandardov preukazujúce jej odbornú činnosť. Neposkytovala intervencie a nevykonávala reedukáciu špecifík zdravotného znevýhodnenia u žiakov so ŠVVP.

V škole mali zriadený **školský klub detí (ŠKD)**. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy rodičia nemali až tak veľký záujem o umiestnenie svojich detí do ŠKD, aj keď ponúkali služby ŠKD najmä žiakom z MRK a žiakom zo SZP. Škola ponúkala všetkým žiakom voľnočasové aktivity i množstvo záujmových útvarov⁸. V školskom roku 2023/2024 bolo do záujmových útvarov zapojených 76 žiakov z MRK, 28 žiakov zo SZP a 26 žiakov so ZZ, väčšina žiakov bola z primárneho vzdelávania. V ŠKD nemali zabezpečené možnosti na prípravu na vyučovanie a písanie domácich úloh. Všetci žiaci mali možnosť zapojiť sa do rôznych školských i mimoškolských aktivít a projektov. Škola organizovala aktivity spoločenského, kultúrneho, ako aj športového

⁸ 10 záujmových útvarov: Dramatický krúžok, Maškrtník, Tvorivé dielne, Osmijankova dielnička, Kondičný tréning, Ľudový tanec, Rómsky tanec, Škola hrou, Učíme sa hravo, Zábavné učenie.

charakteru. Cieľom dostupných mimoškolských aktivít bolo zmysluplné naplnenie voľného času žiakov, úsilie viesť ich k zdravému životnému štýlu i pochopeniu významu pohybových aktivít pre zdravie človeka a podľa zamerania jednotlivých útvarov záujmovej činnosti rozvíjať všetky zložky výchovy a vzdelávania. Všetci žiaci bez ohľadu na ich etnický pôvod, jazyk, postihnutie i kultúru boli zapájaní do školských a voľnočasových aktivít, zúčastňovali sa výletov, exkurzií, filmových aj divadelných predstavení. Škola organizovaním lyžiarskeho kurzu, plaveckého výcviku a školy v prírode vytvárala všetkým žiakom možnosti pre získanie a rozvíjanie príslušných zručností a kompetencií. Kontrolou ŠŠI zistila, že žiaci zo SZP a MRK, aj keď ich viacerí učitelia motivovali, sa nedostatočne zapájali do súťaží či aktivít organizovaných školou.

Systém **výchovného poradenstva (VP)** a **kariérového poradenstva** zabezpečovala učiteľka školy v kumulovanej funkcii, ktorá spolupracovala s vedením školy. Spolupráca výchovného poradcu (VP) s poradenskými centrami, ako aj kooperácia so zákonnými zástupcami žiakov so ŠVVP bola primerane zabezpečená. VP mala zavedené postupy na riešenie problematiky výchovných problémov, vzdelávania a profesijnej orientácie a kooperácie s poradenskými zariadeniami. Mala zverejnené konzultačné hodiny na webovom sídle školy. Ako vyplynulo z dotazníkov žiakov zadaných pri komplexnej inšpekcii VP poznali, navštevovali ju a dôverovali jej tri štvrtiny žiakov. Ale len 62,16 % žiakov uviedlo, že využívali služby VP pri riešení osobných alebo iných školských problémoch. V rozhovore VP uviedla, že bola vždy prizvaná k riešeniu výchovných problémov všetkých žiakov a ňou navrhovaný postup riešenia bol rešpektovaný triednymi učiteľmi, vedením školy a v prevažnej miere aj rodičmi žiakov, s ktorými komunikovala pri výchovných problémoch. Činnosť VP bola prioritne zameraná na všetkých žiakov končiacich nižšie stredné vzdelávanie. **Kariérové poradenstvo** bolo realizované na základe harmonogramu práce VP systematicky u žiakov 8. – 9. ročníka. VP prostredníctvom individuálnych rozhovorov, konzultačných hodín a triednych aktív poskytovala kariérové poradenstvo žiakom a ich rodičom a potrebné informácie tiež pravidelne zverejšovala na webovom sídle školy i nástennom paneli. Zvýšenú pozornosť venovala rodičom žiakov z MRK, s ktorými realizovala individuálne konzultácie o možnostiach ďalšieho štúdia ich detí.

ŠŠI zistila, že interakcia VP, ŠŠP a ostatných zamestnancov nebola dostatočne efektívna, čo výrazne znižovalo úroveň poskytovania podporných stimulov žiakov.

Pozitívne možno hodnotiť personálne podmienky vrátane odbornosti vyučovania a tiež priestorové podmienky školy. Napriek pozitívnemu hodnoteniu indikátora rozvíjania inkluzívnej praxe ŠŠI kontrolou zistila nedostatky, ktoré negatívne vplývali na rozvoj problematiky inkluzívneho vzdelávania v škole. Celkovo služby školy a systém poradenstva vrátane činnosti inkluzívneho tímu bol neefektívny, mal výrazné nedostatky najmä v činnosti ŠŠP. VP, ktorá bola zároveň kariérou poradkyňou, zabezpečovala a poskytovala služby všetkým žiakom, ich zákonným zástupcom aj PZ. Z komparácie všetkých zistení vyplynulo, že škola nemala zabezpečený funkčný podporný systém aj napriek skutočnosti, že VP si vykonávala a zabezpečovala svoju činnosť zodpovedne.

V kritériu **podmienky na vzdelávanie/úroveň podpory žiakov** škola dosiahla 60,0 %. Oblasť hodnotenia bola riešená systematicky takmer v celom rozsahu. Vo väčšine indikátorov boli dosahované dobré výstupy a výsledky. Škola pravidelne sledovala dianie v škole, ktoré slúžilo ako podklad na ďalšie zlepšovanie kvality inklúzie.

2 ZÁVERY

Oblasť budovania inkluzívnej kultúry (55%) bola riešená v niektorých čiastkových smeroch. Vďaka otvorenosti prijímať na vzdelávanie všetkých žiakov poskytovala možnosť plniť povinnú školskú dochádzku v mieste bydliska. V tejto oblasti súviseli nedostatky s poslaním a víziou školy, so zapájaním žiakov so ZZ do všetkých aktivít školy, s nedostatočnou spoluprácou s inými školami a organizáciami. Z celkového vyhodnotenia odpovedí žiakov v dotazníku CATCH vyplynula nízka miera pozitívnych postojov k žiakom so ŠVVP. Nižšia tolerancia, empatia i porozumenie, ako aj akceptácia týchto žiakov zo strany rovesníkov nepodporovala rast ich školskej úspešnosti a zároveň obmedzovala príležitosti nájsť si priateľov a budovať si tak potrebné sociálne zručnosti. Klíma v škole bola otvorená. Vzťahy medzi PZ a rodičmi boli čiastočne založené na dôvere. Komparáciou výsledkov dotazníka rodičov a riadeného rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že škola vytvorila príležitosti na diskusiu s rodičmi, ktorí mohli vyjadriť svoj názor na inkluzívne hodnoty len na 52,5 %. Väčšina žiakov v dotazníku uviedla, že vyučujúci sa správali voči nim pozitívne, ale z hospitácií vyplynulo, že vzájomný vzťah medzi učiteľmi a žiakmi bol len čiastočne založený na dôvere, rešpekte a vzájomnej akceptácii. Škola zabezpečila pre komunikáciu s rodičmi miestnosť prvého kontaktu. Rodičia žiakov so ŠVVP diskusiu s PZ vyhľadávali sporadicky, spravidla len pri riešení problémov, ak ich vyzvala škola. Zlepšenie si vyžaduje nadviazanie partnerských vzťahov s inými školami s cieľom odovzdávania si skúseností. Zamestnancov školy metodicky usmerňovali poradenské zariadenia, spolupráca s komunitným centrom a občianskym združením nebola preukázaná. Vedenie školy vytváralo možnosti na sociálny kontakt so seniormi. Verejnosť bola o podujatiach v škole informovaná z rôznych zdrojov. Slabou stránkou bola nízka angažovanosť zákonných zástupcov žiakov so ŠVVP na aktivitách školy. Chýbalo systematické vzdelávanie pedagógov na tému inklúzia a diagnostika, ako aj výmena skúseností z príkladov dobrej praxe a spolupráca s rodičmi žiakov zo SZP a z MRK. Ďalšie nedostatky boli zistené aj v práci s triedou a s tvorbou pozitívnej klímy, ktorá v sledovaných triedach nebola v potrebnej miere pre žiakov z MRK a žiakov so ŠVVP priaznivá a priateľská.

Oblasti tvorby inkluzívnej politiky (20 %) začínala škola venovať pozornosť, hľadala spôsoby, akými ich začlení do diania školy. Koncepcia inkluzívneho vzdelávania nebola správne nastavená. Škola napriek vysokému množstvu žiakov so SZP a z MRK nemala spracovaný desegregačný plán. Len VP mala vypracovaný systém pravidiel vrátane riešenia krízových situácií, ktorý garantoval bezpečné školské prostredie pre všetkých žiakov. Vedenie školy aktívne nepodporovalo vzájomnú kooperáciu učiteľov pri inklúzií žiakov. Podporný tím nepracoval efektívne, spolupráca členov podporného tímu s PZ bola chaotická. Na zasadnutiach predmetových komisií a metodického združenia sa PZ len čiastočne zaoberali problematikou inkluzívneho vzdelávania žiakov so ZZ, z MRK a zo SZP. Škola nemala vypracovaný jednotný systém práce s MÚŽ. Rozsah zdravotných a sociálnych bariér žiakov so ŠVVP na základe odporúčaní poradenských zariadení nekompenzovali prostredníctvom IVP, tie boli formálne vypracované, neaktualizované. Dokumentácia žiakov nebola komplexná, odporúčané postupy a metódy práce sa nedostatočne premietli do ich IVP. PZ neposkytovali žiakom činnosti podpornej úrovne 1. ani 2. , chýbal školský psychológ a sociálny pedagóg pre žiakov z MRK.

Oblasť výchovno-vzdelávacieho procesu z rôznych dôvodov **nebola** dosiaľ riešená (14,8 %). Z hospitácií vyplynulo, že učitelia žiakov z rizikových skupín akceptovali iba sporadicky, žiakov so ZZ, MRK aj SZP minimálne zapájali do vyučovacieho procesu. Na hodinách prevládala priateľská atmosféra a bolo vytvorené bezpečné prostredie. Žiaci nedostali príležitosť pracovať

so špeciálnymi učebnými pomôckami, ktoré by ich motivovali a podporovali názornosť preberaného učiva. Výrazne uplatňovaná frontálna práca so žiakmi nevytvárala dostatočný priestor na zadávanie diferencovaných úloh a na diskusiu zameranú na hľadanie správnych riešení. K slabým stránkam patrilo nedocenenie významu hodnotenia s poukázaním na pokrok žiakov a sebahodnotenie žiakov. Pomoc PA na vyučovaní bola veľmi formálna. Systém podpory jednotlivých žiakov vo výchovno-vzdelávacom procese bol v prevažnej miere koordinovaný len učiteľmi. Výrazne sa v tejto oblasti prejavila absencia koordinácie a systematickej spolupráce zo strany ŠŠP, VP, PA a podporného tímu.

V oblasti podmienky na vzdelávanie, úroveň podpory žiakov (60 %) škola vo väčšine indikátorov dosahovala dobré výstupy a výsledky. Pozitívne boli hodnotené personálne podmienky vrátane odbornosti vyučovania a tiež priestorové podmienky školy, okrem nedostatočne vybavenej miestnosti ŠŠP. Podmienky na vzdelávanie boli negatívne ovplyvnené nedostatkami v činnosti ŠŠP, čo sa prejavilo aj v činnosti inkluzívneho podporného tímu. Zväčša iba VP, ktorá bola zároveň kariérnou poradkyňou zabezpečovala a poskytovala služby všetkým žiakom, ich zákonným zástupcom aj PZ. Z komparácie všetkých zistení vyplynulo, že škola nemala zabezpečený funkčný podporný systém.

Celkové hodnotenie kvality inkluzívnej školy je 39,1 %.

V celkovom hodnotení indexu inklúzie – *Škola význam inkluzívneho vzdelávania vníma, ale dosiaľ neboli realizované žiadne opatrenia (alebo len ojedinele), ktoré by viedli k inkluzívnemu vzdelávaniu. Kroky, ktoré škola realizovala, nie sú uplatňované systematicky. Výsledky v mnohých sledovaných oblastiach nedosahovali priemer.*

BUDOVANIE INKLUZÍVNEJ KULTÚRY

Výrazné pozitíva

- uplatňovanie rovnoprávneho prístupu a spravodlivosti pri prijímaní a ukončení vzdelávania žiakov v školskom obvode spádovej školy;
- otvorený transparentný systém, ktorý umožňuje verejnosti nahliadnuť dovnútra procesov jej fungovania.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- poslanie a víziu školy smerovať k tomu, aby sa každý žiak v škole cítil vítaný a akceptovaný;
- dbať na to, aby žiaci so ŠVVP boli aktívne zapájaní do aktivít organizovaných školou;
- budovať vzťahy medzi učiteľom a žiakom založené na dôvere, rešpekte a vzájomnej akceptácii v komunikácii.

TVORBA INKLUZÍVNEJ POLITIKY

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie

- konkretizovať stratégiu inkluzívneho vzdelávania;
- vypracovať desegregačný plán;

- zaistiť právo na kvalitné vzdelávanie a poskytovanie podporných opatrení pre všetkých žiakov, ktorých potreby si to vyžadujú;
- definovať a vytvárať ciele výchovy a vzdelávania rešpektujúce potreby a možnosti všetkých žiakov.

ROZVÍJANIE INKLUZÍVNEJ PRAXE

Výchovno-vzdelávací proces, priebeh vzdelávania

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie

- zabezpečiť funkčný podporný systém a školský podporný tím pre všetkých žiakov;
- vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov v oblasti inkluzívneho vzdelávania;
- využívať vzájomné hospitácie na vyučovacích hodinách s cieľom výmeny skúseností, plánovania a hľadania stratégií vzdelávania pre žiakov so ŠVVP
- zabezpečiť školského psychológa, sociálneho pedagóga, logopéda a PA.

Podmienky na vzdelávanie, úroveň podpory žiakov

Výrazné pozitíva

- bezbariérový interiér a exteriér školy.

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie.

- zabezpečiť činnosti podpornej úrovne 1. a 2. stupňa;
- poskytovať odborné činnosti ŠŠP v plnom rozsahu jeho pôsobenia;
- zlepšiť priestorové a materiálo-technické podmienky pre ŠŠP.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 3 ods. d), e), f) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*neidentifikovanie potrieb žiakov a nepripravovanie podporných opatrení vychádzajúcich z pedagogickej a orientačnej diagnostiky – neuplatňovanie individuálneho prístupu vo vyučovacom procese; nepredloženie antidiskriminačného ani segregáčného plánu*);
2. § 7a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*nevypracovanie IVP žiakom s MP, absencia informovaného súhlasu zákonných zástupcov žiakov, vypracovanie IVP pre žiaka so ZZ na 2. stupni bez konzultácie s ním*);
3. § 145b ods. 8 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*absencia písomných žiadostí zákonných zástupcov, nevyjadrenie riaditeľky školy do 10 dní odo dňa, kedy bola požiadaná o poskytnutie podporného opatrenia*);

4. § 145b ods.6 zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*nevypracovanie konkrétnej podpory vychádzajúcej z podporného opatrenia*);
5. § 131 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*absencia vykonávania činnosti podpornej úrovne druhého stupňa školskou špeciálnou pedagogičkou*);
6. § 37 ods. 2 písm. b) zákona č. 138/2019 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (*nevedenie katalógového listu žiaka v súlade s vydaným rozhodnutím*);
7. § 2 ods. 6 vyhlášky č. 223/2022 Z. z. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o základnej škole v znení neskorších predpisov (*nedodržanie stanovenej dĺžky vyučovacej hodiny - neskoré nástupy na vyučovacie hodiny*);
8. § 7 ods. 1 vyhlášky č. 223/2022 Z. z. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o základnej škole v znení neskorších predpisov (*nepredloženie potvrdení o poskytnutí kópie IVP zákonnému zástupcovi žiaka*);
9. §5 ods. pís. b vyhlášky č. 339/2023 Z. z. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o pedagogickej dokumentácii a ďalšej dokumentácii (*chýbajúci rozsah podporných opatrení*);
10. Príloha č. 2 k Metodickému pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy bod 11 (*hodnotenie diktátov žiakov so ZZ známku v rozpore s odporúčaniami poradenských zariadení*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- u žiakov s MP, v hraničnom pásme, alebo v subnorme s niektorou schopnosťou zníženou do MP vykonať rediagnostické vyšetrenia;
- po prvom roku povinnej školskej dochádzky vykonávať u žiakov s MP a u žiakov slabo prospievajúcich rediagnostické vyšetrenia;
- u žiakov s VPU realizovať rediagnostické vyšetrenia na prelome 1. a 2.stupňa vzdelávania v základnej škole
- aktualizovať v iŠkVP kapitolu Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania reflektujúc aktuálne platné predpisy;

- doplniť do iŠkVP osobitosti a špecifiká vzdelávania žiakov z MRK, zo SZP pomocou podporných opatrení;
- zaznamenávať v katalógovom liste žiaka všetky dôležité informácie súvisiace s jeho vzdelávaním vrátane vydaných rozhodnutí;
- monitorovať a vyhodnocovať vplyv absolvovaných vzdelávaní učiteľov na kvalitu výchovy a vzdelávania s dôrazom na podporu učenia sa každého žiaka;
- hospitačnú činnosť zamerať na využívanie efektívnych metód podporujúcich rozvíjanie kritického myslenia, sebahodnotiacich zručností žiakov, rozvíjanie sociálnych kompetencií prostredníctvom vytvárania priestoru na rozvoj kooperatívneho učenia sa žiakov, zadávanie úloh podporujúcich rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov na úrovni hodnotenia a tvorivosti a uplatňovanie formatívneho hodnotenia;
- systematicky uskutočňovať celoplošný monitoring zameraný na odhaľovanie príznakov šikanovania, kyberšikanovania, zistenia na základe diagnostiky vyhodnocovať, o výsledkoch informovať učiteľov, žiakov a ich zákonných zástupcov, v prípade potreby prijímať adekvátne opatrenia a preukázateľne kontrolovať ich plnenie;
- vypracovať a aplikovať systém včasného varovania v prospech ohrozených skupín žiakov, analyzovať príčiny školského neúspechu a poskytovať MÚŽ podporu;
- realizovať vzájomné hospitácie a otvorené hodiny s dôrazom na uplatňovanie inovatívnych metód a foriem práce žiakov s cieľom zvyšovať úroveň vyučovacieho procesu;
- aktualizovať individuálne vzdelávacie programy žiakov so zdravotným znevýhodnením v zmysle odporúčaní v diagnostických správach centier poradenstva a prevencie po absolvovaní rediagnostických vyšetrení žiakmi;
- zefektívniť spoluprácu s CPP pri realizovaní diagnostiky žiakov 8. a 9. ročníka v oblasti ich profesijnej orientácie.

2. ukladá kontrolovanému subjektu v lehote do 30. 06. 2024 prijať konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa *neuplatňovania individuálneho prístupu vo vyučovacom procese; nepredloženia antidiskriminačného ani segregáčného plánu; absencie informovaného súhlasu zákonných zástupcov žiakov s individuálnym vzdelávacím programom; vypracovania IVP pre žiaka so ZZ na 2. stupni bez konzultácie s ním; nevyjadrenia riaditeľky školy do 10 dní odo dňa, kedy bolo požiadané o poskytnutie podporného opatrenia; absencie vykonávania činnosti podpornej úrovne druhého stupňa školskou špeciálnou pedagogickou nevedenia katalógového listu žiaka v súlade s vydaným rozhodnutím; nedodržania stanovenej dĺžky vyučovacej hodiny; nepredloženia potvrdení o poskytnutí kópie IVP zákonnému zástupcovi žiaka a hodnotenia diktátov žiakov so ZZ známku v rozpore s odporúčaniami poradenských zariadení a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Trenčín uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov*

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Trenčín v termíne do 30. 08. 2024.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. iŠkVP pre 1. stupeň ZŠ – ISCED 1, pre 2. stupeň ZŠ – ISCED 2 s názvom Škola deťom a rodičom vrátane príloh
2. Školský poriadok

3. Plán vnútornej školskej kontroly na školský 2023/2024
4. Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2022/2023
5. triedne knihy, triedne výkazy, katalógové listy žiakov
6. dokumentácia žiakov so ŠVVP
7. rozhodnutia vydané riaditeľkou školy
8. dokumentácia výchovného/kariérového poradcu
9. dokumentácia koordinátorky prevencie
10. Školský program prevencie proti šikanovaniu
11. plán profesijného rozvoja a kariérneho postupu a osobné plány profesijného rastu pedagogických zamestnancov
12. dokumentácia kontrolnej činnosti
13. rozvrh hodín, organizačný poriadok, pracovný poriadok
14. dokumentácia súvisiaca s organizovaním mimoškolských aktivít
15. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady a rady školy za školské roky 2022/2023 a 2023/2024, zápisnice zo zasadnutí MO a školského inkluzívneho tímu
16. doklady o vzdelaní PZ
17. Strategický plán vzdelávania žiakov

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: Mgr. Eva Šedivá

Dňa: 23. 05. 2024

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Eva Šedivá

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Elena Šoltysová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 27. 05. 2024 v Trenčíne:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Eva Šedivá

.....

a) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Elena Šoltysová

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Elena Šoltysová

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Eva Šedivá, školská inšpektorka

3 PRÍLOHY⁹

1. Dotazník CATCH (graf)

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti
